

SPOLUPRÁCE MŠ A RODINY

**LUCIE GRŮZOVÁ
ZORA SYSLOVÁ**

VYMEZENÍ SPOLUÚČASTI RODIČŮ V RVP PV A ŠVP

Definujte rozdíl mezi spoluprací a spoluúčastí.

Jak je v ŠVP vymezena spoluúčast rodičů?

Jak je ve vaší MŠ realizována spolupráce s rodiči (konkrétní činnosti, akce...)?

PŘÍKLADY

- Otevřenost školy (vstupování do tříd, příchody...)
 - Konzultační hodiny (podklady pro diskusi)
 - Společné plánování (pedagogické rady, schůzky, nástěnky..)
 - Spoluúčast při vlastním hodnocení školy (dotazníky, ankety...)
 - Účast rodičů ve třídě (seznámení s kulturou, pečení, povolání)
 - Vzdělávací akce (účast pedagogů a rodičů, jen rodičů)
-
- Informace – nástěnky, časopis, web, bulletiny ...
 - Akce pro rodiče (posezení, oslavy, tvořivá odpoledne)
 - Společné prožití volných chvil (výlety, ŠVP) = spolupořádá MŠ i rodiče
 - Akce pořádané rodiči (bazar, představení pro děti, sportovní odpoledne)
 - Sponzoring

POŽADAVKY RVP PV

- Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči panuje **oboustranná důvěra** a otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat. Spolupráce funguje na základě **partnerství**.
- Pedagogové **sledují konkrétní potřeby** jednotlivých dětí, resp. rodin, snaží se jim porozumět a vyhovět.
- Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých programů, dle svého zájmu zde **vstupovat do her svých dětí**. Jsou pravidelně a dostatečně **informováni** o všem, co se v mateřské škole děje. Projeví-li zájem, mohou se **spolupodílet při plánování** programu mateřské školy, při řešení vzniklých problémů apod.
- Pedagogové pravidelně **informují rodiče o prospívání jejich dítěte** i o jeho individuálních **pokrocích v rozvoji i učení**. Domlouvají se s rodiči o společném postupu při jeho výchově a vzdělávání.
- Pedagogové chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost v jejích svěřených vnitřních záležitostech. Jednají s rodiči **ohleduplně**, taktně, s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi. Nezasahují do života a soukromí rodiny, varují se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad.
- Mateřská škola **podporuje rodinnou** výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě; nabízí rodičům **poradenský servis** i nejrůznější osvětové aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání předškolních dětí.

RŮZNÉ ROLE RODIČŮ VE VZTAHU K MATEŘSKÉ ŠKOLE

Rodiče jako **zákazníci/klienti** (konkrétní školu volí záměrně, požadavek kvalifikovaných učitelů, škola je povinna dávat informace)

- Rodiče jako **problém** („špatní rodiče“ (nezajímají se), „snaživí rodiče“ (přehnaně aktivní, dělají věci za dítě))

Rodiče jako **výchovní partneři** (rádi si vyměňují informace, pomáhají dítěti, ochotni pomoci třídě svého dítěte)

- Rodiče jako **sociální partneři** (pomáhají s ovlivňováním rozhodování o důležitých věcech v MŠ)

Rodiče jako **občané** (budou se zajímat o MŠ i po skončení docházky dítěte, chápou roli MŠ také k jinému účelu, zdůrazňují občanskou výchovu)

- (Rabušicová a kol, 2004)

POVINNOSTI PEDAGOGA

Ve vztahu k rodičům má předškolní pedagog:

- usilovat o vytváření partnerských vztahů mezi školou a rodiči
- odpovídat za to, že rodiče mají přístup za svým dítětem do třídy a možnost účastnit se jeho činností
- umožňovat rodičům účastnit se na tvorbě programu školy i na jeho hodnocení
- **vést s rodiči dítěte průběžný dialog o dítěti, jeho prospívání, rozvoji a učení**

KOMPETENCE UČITELKY JAKO PŘEDPOKLAD SPOLUPRÁCE...

Potřebné dovednosti učitelky MŠ:

- dovednost navazovat kontakt s rodiči dětí,
- dovednost vhodně sdělit výsledky svých zjištění jednotlivým rodičům nebo celé skupině rodičů,
- dovednost iniciovat a řídit diskuse s rodiči,
- dovednost sdělovat požadavky a instrukce k jejich splnění tak, aby vytvořily podmínky pro jejich přijetí rodiči,
- dovednost přesvědčit rodiče o tom, že učiteli záleží na příznivém edukačním vývoji každého dítěte.

CO JE DŮLEŽITÉ PRO ÚSPĚŠNOU SPOLUPRÁCI

- Nabídnout spoluúčast rodičům při výchově a vzdělávání
- povzbuzovat rodiče při spoluúčasti
- setkávání s rodiči více **neformálního charakteru**
- neformální kontakty jsou velmi cenné a vyhovují rodině i učiteli

PARTNERSTVÍ S RODIČI

- **VÝCHOVNÉ** (rozvoj dítěte)
- **SOCIÁLNÍ** (rozvoj kvality instituce a v důsledku i poskytování zpětné vazby konkrétnímu dítěti)

Bull (1989) doporučuje budovat partnerství v těchto krocích:

- 1) informování
- 2) vysvětlování
- 3) pozorování
- 4) participace
- 5) rozhodování

RADY PRO ÚSPĚŠNOU KOMUNIKACI

- Mejte úctu k roli rodičů
- Dávejte najevo vděk za sebemenší pomoc, ochotu
- Snažte se ke spolupráci získat celou rodinu
- Podněcujte participaci – způsoby, jak se zapojit
- Uplatňujte tvůrčí přístup a flexibilitu (ukázka miminka, háčkování apod.)
- Dávat rodinám možnost vlastního výběru formy jejich participace (jakákoliv aktivita vítána)
- Hovořte s rodinami o vzájemných očekáváních
- Buďte trpěliví
- Zaměřte se na silné stránky dítěte i rodiny – pozitivní hodnocení
- Dodržujte diskrétnost – informace o rodině jsou důvěrné

SHRNUTÍ

- Empatie
- Naslouchání
- Profesní argumentace
- Respekt bez předsudků

CO OCEŇUJÍ RODIČE NA MŠ

ODPOVĚDI NA OTÁZKU: „CO NEJDŮLEŽITĚJŠÍHO BYSTE O MŠ ŘEKLI SVÝM ZNÁMÝM, KDYBY SE PTALI, ZDA SEM DÁT SVÉ DÍTĚ?“ (VÝSLEDKY RABUŠICOVÁ A KOL., 2004)

- 1) PŘÍJEMNÉ PROSTŘEDÍ (*krásné a příjemné prostředí i okolí...*)
- 2) DOBRÉ A VHODNÝM ZPŮSOBEM PODÁVANÉ JÍDLO (*děti nejsou kvůli jídlu stresované..., má dcera ta má bezlepkovou dietu...*)
- 3) HODNÉ, TRPĚLIVÉ A KOMPETENTNÍ UČITELKY (*milý a kladný přístup....*)
- 4) CELKOVĚ LASKAVÝ PŘÍSTUP K DĚTEM (*mému dítěti se v MŠ líbí, učitelky si oblíbilo, důvěřuje jim...*)
- 5) INDIVIDUÁLNÍ PŘÍSTUP A MNOŽSTVÍ RŮZNORODÝCH AKTIVIT (*děti se tady učí samostatnosti a především sebevědomí...*)
- 6) PODNĚTNÉ VEDENÍ DĚTÍ (*učitelky si hodně s dětmi povídají, dcera mě občas zaskočí tím, jaké má znalosti...*)

ROZHOVOR S RODIČI - UMĚNÍ NASLOUCHAT

K naslouchání je potřeba uši, možná bychom měli mít dokonce 4:

- Vztahové ucho - já o něm (Sebeodhalení)
Co je to zač? Co se s ním právě děje?
- Věcné ucho - v čem je problém (Věcná zpráva)
Jak mám pochopit věcnou stránku?

- Apelové ucho - co dělat (Výzva)
Co je dobré udělat teď, když už o tom vím?

- Vztahové ucho - on o mně, vysílač ke mně (Vztah)
Jaký má vztah druhá osoba ke mně? Co si o mně myslí? Jaký má pocit, jak se mnou zachází?

Zdroj: Petr Kroh

ROZHOVOR S RODIČEM

- Paralela s tenisovou hrou (nemohu určit, co se bude odehrávat ani výsledek)
- Rozhovor jako prostor – hřiště pro dialog, kdy oba aktéři spoluutvářejí jeho průběh a mají vliv na výsledek.
- Výsledek je ovlivněn:
 - 1) chováním rodiče – vztah
 - 2) téma rozhovoru – příprava, naladění
 - 3) místo a čas – prostředí pro rozhovor
 - 4) vaše motivy, cíle a zkušenosti

ROZHOVOR S RODIČI : RADY A DOPORUČENÍ

- Je důležité, aby rodiče od prvních setkání s Vámi cítili, že jsou ve škole vítáni a že dostanou užitečné informace.
- Neočekávejte, že všichni rodiče budou mít ke škole kladný vztah.
- Setkání učitele s rodiči by měla být časově přiměřená (většinou spíše krátká) a jejich závěr by měl vyznít pozitivně.
- Rodiče za Vámi přišli kvůli svému dítěti. Neporovnávejte před nimi děti a nemluvte s nimi o jiných dětech.
- Na rozhovor s rodiči se dobře připravte. Myslete na to, že jste po celou dobu setkání s rodiči stále v zaměstnání a vystupujte profesionálně.
- Na přivítanou rodičům podejte ruku, usmějte se a očima navažte kontakt.
- Vyvarujte se obsáhlých rozmluv o sobě, o svém osobním životě a o svých problémech.
- Nemluvte jen o nepříjemných věcech. Začněte něčím pozitivním a také něčím nadějným skončete. Památujte si zásadu, že dříve než řeknete něco negativního, je třeba mluvit o věcech pozitivních.

- Neslibujte rodičům pod nátlakem něco, čeho byste mohli později litovat.
- Pokud se budou rodiče ptát na skutečnosti, které Vám nejsou v dané chvíli známy, sdělte jim, že poskytnete požadovanou odpověď později, až budete mít k dispozici potřebné údaje.
- Nepoučujte rodiče. Rodičům i Vám záleží na tomtéž – aby se dítě dobře vyvíjelo.
- Uvažte, ve kterých závažných případech může být užitečná (nebo nezbytná) stručná písemná dokumentace k tomu, co se stalo, koho se to týká a jak bude záležitost řešena. Kopii zápisu by měli mít k dispozici také rodiče a vedení školy.
- Zveřejněte hodiny, ve kterých Vám mohou rodiče volat do školy. Dny, kdy mohou dojít na individuální konzultaci.
- Pokud jsou rodiče rozvedeni, zeptejte se jich, jak chtějí dostávat zprávy.
- Vždy když s rodiči hovoříte, nezapomeňte jim říct, co jejich dítě umí a jaké má přednosti.
- Nezapomínejte také, že jste vzdělaní specialisté v oboru a umíte pracovat s dětmi. Předkládejte rodičům konkrétní návrhy, ale vždy připouštějte jiná možná řešení.

CO RODIČE Z ÚSPĚŠNÉ SPOLUPRÁCE ZÍSKÁVAJÍ:

- ☐ Pocit sounáležitosti s programem (děním)
- ☐ Přijmou jej za svůj program a mohou se podílet na jeho průběhu
- ☐ Naučí se dívat na své dítě ve vztahu k ostatním
- ☐ Poznají více z vývoje dítěte
- ☐ Poznávají a naučí se respektovat vás
- ☐ Podpoří proces domácími aktivitami
- ☐ Poznají prostředí a kamarády z vyprávění
- ☐ Mohou navázat přátelské vztahy s jinými rodiči

LITERATURA

Sheedyová-Kurcinková, M. (1998) *Problémové dítě v rodině a ve škole*. Praha: Portál.

- Rabušicová, M., Šedřová, K., Trnková, K., Čiháček, V. (2004) *Škola a/versus/ rodina*. Brno: MU.

**DĚKUJEME ZA
POZORNOST**